

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Monasterii Westphaliae, 1642

Capvt XXXIV. Ex venialis peccati gravitate cognosci potest, quantum malum sit, peccato mortali admissso contra divinam niti voluntatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46790)

CAPVT XXXIV.

Ex Venialis Peccati gravitate cognosci potest, quantum malum sit, Peccato Mortali admisso, contra Divinam niti Voluntatem.

Quamquam, quàmque fœdum & execrandum malum sit, voluntati divinæ letali noxâ repugnare, ex eo quoque discitur, si, quantopere infinitam illam Majestatem veniale peccatum offendat, intelligamus. Quare differemus de illo eâ verborum rerumque vi ac pondere, quod Sancti & Doctores, ipsum explicantes, anve nos adhibuerunt. Quia enim mortalis peccati gravitas ac magnitudo tanta est, ut eam intellectus noster non adæquet, neque plene illud, quale in se est, pernoscat; danda opera erit, ut collatione cõparationeque peccati venialis factâ cum mortali, hujus turpitudinem melius penetremus: dum nimirum peccatum istud, quod parvum credebamus, magnum esse deprehendentes, inde

T

non

non difficulter colligemus; quod nos grave ducimus, illud sine dubio longè fore gravissimum. Peccatum veniale à mortali differt, uti morbus à morte; atque si veniale tantum est, quantum credetur esse peccatum mortale? Si parvum, est magnum: magnum ipsum ecquid erit? Sollicitudo verò & desiderium DEO serviendi, complectatur oportet propositum, illi nusquam, quātum à nobis fieri potest, nec levissimā culpā, displicendi: immo culpam planè nullam deest contemnere, quasi minimam; quia immensa Majestas DEI, jusque supremū, quo creaturarum suarum omnium studia, conatus, obsequia, & officiosissimam servitutem sibi vindicat, tanta sunt, ut, quidquid demū admittatur contra sanctissimam ipsius voluntatem ac beneplacitum, majus id malum sit, quàm qualecumque malum aliud, quod esse potest. Vnde efficitur, peccatum unicum quod committitur, quātūvis veniale, pejus esse, quàm damna omnia temporalia, & supplicia æterna; citiusque eligenda, æternūque toleranda tormenta acerbissima, quæ DEI Omnipotentia

tentia

rentia inferre potest, quàm ut noxa, etiam minima omnium, contrahatur. Eaque propter magnopere dolendum est, adeò nos parùm laborare de venialibus culpis devitandis, quòd res leves exiguè que momenti esse videantur; non reputando, iis, quantumcùmque in speciem levis, DEVM Opt. Max. majorem in modum offendi. Neque verò leve dicitur peccatum veniale, nisi soli peccato mortali comparatum; cùm in seipso malum tantum sit, majus ut nullum reperiat, præterquam peccatum mortale; malum omnino gravius, quàm omnia mala cetera, tormenta, morbi, egestas, ignominia, & mors ipsa, vel si conjuncta reperirentur. Quocirca ut noxas qualescumque, tametsi minimas, toto animo horreamus ac detestemur, summam venialis peccati foeditatè, ejusque effectus, pœnas, & remedia, hoc loco breviter perstringemus. Sunt autem duo venialium peccatorum genera; alterum eorum, quæ per negligentiam, tepiditatè, atque, ut dici solet, ex subreptione committuntur; à quibus nec justissimus quisque liber est: alterum eorum,

quæ ex malitia fiunt, planèque scienter; quæ posteriora, per DEI gratiam, vitari universa possunt, & verò omni cogitatione curâque debent, ea præsertim, quæ diuturnâ consuetudine velut in mores venerunt.

Satis est enim vero, ad venialis peccati detestationem, scire, infinito illud ac immenso DEO displicere, eumque irritare. Quippe malum cum sit huiusmodi, quod DEVM spectat ac lædit; gravius omnino malum est, quàm omne simul malum temporarium & æternarum creaturarum; longèque item omnibus illarum, sive hujus, sive futuræ vitæ, bonis præponderat: in tantum, ut sicui potestas optioque fieret, aut veniale peccatum (quale est verbum otiosum, mendaciûmve officiosum) committendi, aut omnia inferorum supplicia æternùm perferendi, omnibûsque cæli deliciis & bonis carendi; secundùm rectæ rationis præscriptum, posterius eligere deberet. atque in hoc casu, unusquisque Sanctorum, maximâ potiùs, quàm fruitur, gloriâ seipsum spoliaturus, summâque cum alacritate in damnatorum rogam præcipitaturus, quin in nihilum

lum etiam antè se redigi passurus esset, quàm huius generis peccatum aliquod perpetraret. Quónam igitur pacto leve reputari potest id, quod usque adeò grave est? & qualiter malum hoc parvum iudicetur, quod in maximū immortalémque DEVM stolidè incurrit? Revera venialis noxa, hoc modo inspecta cōsideratáque, speciē quamdam præfert mali infiniti: quamvis mortali comparata, levis venialisque nominetur. Atque hoc sensu S. Hieronymus negat scire se, *an possimus leve aliquod peccatum dicere, quod in DEI contemptum admittitur*^a. Hæc ratio efficacissima est, ad veris & fidelibus DEI servis venialium peccatorum odium ingenerandum. Quid enim de eo filio diceremus, qui hunc in modum loqueretur: Non ita equidem irritabo commovebóque parentem meum, ut me propterea domo excludat, aut è testamenti tabulis expungat: minores tamen offensas, ut animo meo obsequar, non devitabo. Hic talis profectò, filii nomine indignus, mercenarius proditorque

T 3

torque

^a Hieronymus (aut S. Paulinus) epist. 14 ad Celantiam, cap. 2, mihi pag. 42.

torque merito suo appelletur. Huic similes sunt, qui consultò darâque operâ in peccati ruunt venialia. De iis igitur quid sentiendum, qui noxam admittunt mortalem? Quàm solo illius audito nomine, horrore nos incredibili percelli oporteret? Nemo cogitando assequi, nedum verbis exprimere; nemo satis averfari potest peccatum letale. Quamquam verò illud plenè integrèque non cognoscimus, maxime tamen semper pertimescamus: quandoquidem veniale quoque tanto studio constat esse fugiendum.

Verùm etiamsi daremus, DEVM veniali noxâ nequaquam offendi; sufficeret utique, ad eam præ ipsa morte timendam, quòd rationi adverfetur, deformitasque sit & macula animæ: quæ quantò creaturis omnibus materiâ constantibus est nobilior, tantò ejus vel minimus nævus deformat amplius. Iungatur licèt, quidquid uspiam turpe, fœdum, ac horrificum invenitur: omnis tamen isthæc deformitas, unicæ venialis noxæ fœditatem nulla ex parte adæquabit. Quale, obsecro, monstrum sit,

ho-

hominem videre, qui caput habeat aspidis, aut asini? In creaturâ rationis compote, execrabilius adhuc monstrum est, verbum aliquod charitatem lædens, aut cogitatio otiosa.

Non macula solummodo, verùm morbus quoque animæ, peccatum est veniale, quâvis corporis inualetudine hoc molestior ac perniciosior, quò incorporeum corporeo (quæ duo nihil habent commune) præstare scimus & antecedere. Etenim si morbi omnes, ab ullis umquam aut Medicis cogniti, aut ægris tolerati, in unum conflentur, nondum æquales erunt minimo peccato veniali. Quis unus par sit calculi, dentium, ischiadis, podagræ, & cancri acerbissimis doloribus tolerandis? Quale, & quàm miserabile spectaculum de se præbeat, quemcumque tot simul incommodis contigerit conflictari? Atqui existimandum est, intolerabilius malum miseriamque majorem, unicum solùm esse peccatum, quod veniale appellamus. Quæ igitur phrenesis est, neglectis venialibus,

libus, sola mortalia crimina æstimare? Quare minoris fit anima, quàm corpus? Et enim si ad hujus non modò vitam attendimus, sed valetudinem præterea, incolumitatem & decorem: cur non perinde animæ salutem, ejusque pulcritudinem spectemus?

Peccatum veniale deinde, ut loquuntur Sancti Augustinus^b, & Magnus Gregorius^c, nostrum decus exterminant, & animam inquinant, eamque velut quibusdam pustulis, & quasi horrendâ scabie replentia, deformem faciunt; ut eam ad amplexus illius Sponsi celestis, aut vix, aut cum grandi confusione venire permittant. Quòd si igitur vestem fœdari, eamve madefieri, impatienter accipimus: conscientiæ puritatem munditiemque quamobrem, quæso, contemnimus? Insignis sane stultitia est, vestem, ex animalium pellibus, vermiùmve excrementis confectam, diligentius quàm spiritum animamque nostram, ad DEI imaginem cõditam, curare. Quid de Reginâ sentiremus, quæ splendidi-

^b in Sermonibus de Sanctis serm. 41, mihi pag. 422; & lib. 50 homiliar. homil. 50, cap. 3, pag. 205. ^c Vide illum exposit. moral. in Job lib. 10, cap. 13; lib. 14, cap. 10; & lib. 21, cap. 9.

diffimâ induta purpurâ, in fordibus ac luto
 primùm volutaretur, tùmque rectâ ad
 Sponsum & Regem suum amplectendum
 progredieretur? Multò verò magis rationi
 adversatur, animam, Christi Sponsam, non
 dubitare veniale peccatum contrahere.
 Quid jam porrò (dicendum hoc sapius) &
 qualis erit culpa mortalis, si talis est venia-
 lis? Quantùm nudo illius audito nomine,
 trepidare convenit & exhorrescere; cùm
 mortale peccatum veniali, malitiâ suâ, infi-
 nitis partibus antecellat?

Accedit, quòd hæc tanta venialis culpæ
 fœditas, malum, morbûsque & horror tam
 pestilens, pessimos necessariò effectus pro-
 ducat, ob quos meritissimò eandem dete-
 stemur. Consideremus illos solùm, quos
 ideo profert, quia morbus est, infinite haud
 dubiè periculosior, quàm sint difficillimi
 quique corporis morbi, etiamsi non diviso
 dolore, non per partes, non per intervallum
 suspenso, sed semel, sed pariter omnes u-
 num eundemque hominem invasisent.
 Nam peccatum veniale, Cancer est animæ,
 sensum sine sensu virtutem depascens at-

T S que

que debilitans, usque dum eamdem perimat, faciendo, ut in letalem culpam misera delabatur. Lepra est, animam defœdans, illamque ab osculo & amplexibus Sponsi cœlestis avertens. Paralysis est, motum omnem pium, ad virtutum opera exercenda, impediens. Hydropisis est, terrenarum rerum stim ac desideria accedens. Cardialgia est, affectus turbans. Podagra est, quæ in via perfectionis progredi vetat. Asthma est, quod ad cælum aspirare non sinit. Surditas est, divinas inspirationes audire prohibens. Cæcitas est, quæ veritates æternas intueri non permittit. Phthisis est ac tabes, virtutem omnem enervans penitusque extinguens. Denique, sicuti corporalis infirmitas, mortis est prodromus; hocque unum omnino pessimum habet, & quod præcipuam curam ac sollicitudinem creare debeat: (si enim certi essemus, nos minime morituros; morbum, quantumvis gravem, non adeò metueremus) ita in veniali peccato deterius nihil diligentiusque cavendum affirmo, quàm quòd animam ad mortem, hoc est, mortale peccatum præparet ac disponat.

Tri-

Tribus ferè modis docet Angelicus Doctor^d, peccatum veniale viam munire, animamque disponere ad peccatum mortale. *Primo* ex se & naturâ suâ; uti calor modicus ad majorem. sic murmuratio, furtumve exiguum, aditum aperit majoribus. differunt itaque, ex mente ipsius, sicut imperfectum & perfectum; sicut puer aliquis à viro, qui ex puero in virum crevit, & sicut leo magnus & tigris, à leone ac tigride minoribus.

Secundo, Facit hoc, ut Vir sanctissimus loquitur, *per quamdam consequentiam*, ex uno in aliud deducendo; ut recta sit ista argumentatio: Hic homo non cessat multiplicare peccata venialia; ergò progredietur etiam ad mortalia. est infidelis in modico; ergò in magno quoq; talis erit. nō æstimat res parvas; ergò nec majores æstimabit, juxta id quod dicit Ecclesiasticus: *Qui spernit modica, paulatim decidet. Augmentatâ enim dispositione*

I 6

vel

& S. Thomas 1. 2. q. 88, & alibi: quæ bene explicant Nigronius
 Tr. de Cura minimorum, parte quartâ; & Lancicus,
 in Opusculo de indic. & gradibus profectus. & Eccli. 19.
 vers. 1.

vel habitu, ait idem Sanctus Thomas, per actus peccatorum venialium; in tantum potest libido peccandi crescere, quòd ille qui peccat, sinem suum constituet in peccato veniali^f, adeòque peccabit mortaliter^g: propterea quòd facillimè ea homo faciat, ad quæ ex habitu & consuetudine inclinatur.

Tertio, Peccatum veniale disponit ad mortale; quia remover ea, quæ lapsus in illud impediunt: qualia sunt hæc tria. *Primo*, Obedientia ac subjectio DEO præstita, ejusque sanctus timor; quem libertas nimia, & audacia venialiter peccandi pessumdat. nam qui ita sunt comparati, ut scientes prudentes divinam Majestatem offendant in rebus parvis, ii paulatim idem in majoribus audebunt. *Secundo*, Habitus boni; qui contrariis venialium peccatorum actibus ita debilitantur imminuunturque, ut sensim prorsus evanescant; *usu cuncta levigante*, inquit S. Gregorius^h, hoc est, consuetudine facilem, ac pronam animam reddente ad peccandum. *Tertio*, Auxilia gratiæ specialia:

In loco citato, art. 3. § art. 2. Vide Cajetanum ibidem & Nigron. l. c. cap. 4. h. lib. 10. moral. m. l. i. cap. 14.

quæ demeretur homo peccatis venialibus, liberè & consultò admissis; illáque Deus justissimè paulatim ei subtrahit, qui tam il- liberaliter cum summâ agit Majestate. Quare si peccatum veniale tot modis verè fenestram patèfacit ac disponit ad peccatum mortale; necessarium est, ut quisquis hoc timet, illud similiter timeat. quod qui non facit, hoc est, qui non timet peccatum veniale, is satis indicat, se nec mortale timere: eò quòd, ut Magnus Aquinas ait, *multoties peccando venialiter, disponetur ad mortale;*ⁱ & quia *multa peccata venialia dispositivè caussant mortale*^k: eo nimirum, quo dictum est, modo animam ad illud præparando.

Considerentur hîc mihi duo velim, qui omnia caveant peccata mortalia; quorum tamen alter multa committat venialia, alter eadem, quantum potest, studiosissimè fugiat. Ex iis posterior exemplum erit innocentia virtutisque omnis, devotus, obsequens, solatium & columna Congregationis ac Religionis suæ; Sanctusque audiet, & dignus, qui in Divorum album, etiam vi-

T 7

VUS

ⁱ loco cit. art. 3, in corp. ^k ibid. art. 4, ad 1.

vus referatur: at in priore illo, qui idemti-
 dem impingit, peccatque venialiter, alia &
 contraria omnia reperientur. Ecquam re-
 mur huius tanti discriminis causam esse? a-
 liud nihil, præterquam peccata venialia. ho-
 rum itaque damna, in vitâ spirituali, gra-
 vissima habeantur oportet. Et verò si tales
 sunt fructus noxæ venialis; quales demum
 mortalis peccati effectus futuros existima-
 mus? Quantum vel solum ejus nomen, ti-
 morem nobis debet injicere? cum hoc
 mortem afferat animæ, non similiter deli-
 ctum veniale.

Supplicia adhæc & pœnæ, quibus
 veniales DEVS noxas castigavit; abundè
 probant, quàm vehementer eadem ipsi
 displiceant. Quod ut clariùs intelligatur,
 illud tamquam certum statuendum est:
 justissimum esse DEVM, qui peccatum
 non suprâ quàm mereatur puniat; eum-
 demque simul esse sapientissimum, ut in
 illius cognitione errare nequeat. Quo-
 nam itaque modo existimare quis potest,
 peccatum veniale rem parvam esse,
 cum capitali in illud supplicio animad-
 ver-

vertat Optimus Sapiientissimūque DEVS?
 Nam si verum est, quod gravissimi affe-
 rūt Auctores, Moysen & Aaronem, in per-
 cutiendā petrā, ad aquas contradictionis,
 non nihil hæsitantes¹; itémque Lothi uxo-
 rem, quæ muliebri curiositate victa, cōver-
 tit se retro, ut triste Sodomæ bustum & ul-
 trices flammās tantisper oculis usurparet,
 cām statim *versa est in statuam salis* m.
 si verum, inquam, est, eos peccasse dūnta-
 xat venialiter²; quis non obstupescat, DE-
 VM nihilo-minus subita morte in eos vindi-
 cāsse? Prophetam alium, ob veniale itém
 peccatum³, leoni lacerandum occiden-
 dūntque permisit idem DEVS P. In Vitis Pa-
 trum mentio etiam fit de Sancto quodam
 Anachoreta, ob levem similiter culpam, ab
 alia fera discerpto. q

Neque morte solū, sed morbis quoque,
 morte

¹ Num. 20, v. 12; 27, v. 13; & Deut. 32, v. 48 & seqq. in Ge-
 nes. 19, v. 26. n De Moysē ajunt hoc Augustinus & pleri-
 que DD. apud Tirinum in Comment. ad Numer. cap. 12. de
 Lothide vero vide eundem Tirinum in caput cit. & Salian.
 a. m. 2138. O ita S. Augustinus, Gregorius, Abulensis, San-
 ctius & plurimi alii. p 3 Reg. 13, v. 26. q Vide Ansterm
 de adorat. in spiritū & verit. lib. 2, cap. 139

morte ipsâ gravioribus, minora peccata
 DEVS castigavit. S. Chrysoftomus Lazarum
 fame & ulceribus, quibus operiebatur à
 plantâ pedis ad usque verticem capitis, ob
 veniales noxas divexatum fuisse censet.
 Cassianus de Abbate Paulo testatur, ipsum
 propter levem culpam, *tali confestim correptione percussum esse, ut ejus universum corpus paralyseos valetudine solveretur, nullumque in eo membrum penitus explere suum prevaleret officium*. S. Geraldus Comes, (uti memorat Odo Cluniacensis) ^u ob exiguam noxam, cæcitate ad tempus punitus fuit. S. Elzearium item Comitem, quòd nescio cujus culpæ periculum adiisset; Christus per totum Psalmi quinquagesimi decursum, flagellis cecidit ^x. quòdque magis nos terreat, Moyses Abbas, *ob reprehensionem unius sermonis, quem disputans paullo durius protulit, quâdam scilicet opinione præventus, diro confestim est traditus Dæmoni* ^y. Hoc ipsum supplicium alteri
 cui-

^r Luc. 16, v. 20. (S. Chrysoft. conc. 3 de Lazaro, mihi pag. 1345.
^r Cassian, Collat. 7, cap. 26, mihi pag. 453. u lib. 1 vita S. Geraldii
 cap. 10, apud Nigronium tr. cit. ^x Fasti Martiani in vita Elzearii
 27 Septembris, ex vita apud Surium, cap. 31. ^y Cass' Col-
 lat. 7, c. 27, pag. 455, in edit. 3 Gazari, qui plura salia habet.

cuidam sanctissimo Monacho irrogatum fuit; uti refert Severus Sulpitius ^{z.} certumque est ac exploratum, longè præstare, ut omnes ex Orco Dæmones corpus insideant, quàm ut vel unico veniali peccato anima occupetur. O hebetes nos, qui ista tam parùm capimus! O fatuos, siquidem capimus, nec leviores tamen noxas ex animo detestamur! sed pergo.

Castigat insuper DEVS peccata venialia in vita præsentè, permittendo tentationes, quæ mirè affligunt hominem, cruciantque inquietudine & stimulis conscientiaè molestissimis, desolationibus, tenebris, ariditate, pusillanimitate, separatione ab ipso DEO, ejusque præsentia & familiaritate, tum orationis tempore, tum extra illud. Denique, qui ex proposito venialia peccata committit; neque pacem, neque tranquillitatem, neque gloriam & testimonium bonæ conscientiaè ullatenus persentiscit. Suntne hæc exigua fortasse incommoda, levèsq; poenæ? Sancta quædam anima, & mul-
tis

z. in Dialogo 1, qui est de virtutibus Monachorum Orientalium, cap. 14, mibi pag. 363.

tis à DEO favoribus illustrationibúsq̄ue
 dignata, confessa est, DEVM præsentiam si-
 bi suam anno integro subtraxisse; negabát-
 que levem eam noxam esse, quæ annuâ
 DEI absentiam multaretur^{aa}. Fuit èt alius, à
 quo, ob vanam quamdam interiorem
 complacentiam, continuâ quinque an-
 norum ariditate, pœnas idem expetivit^{bb}.
 Maxima verò DEI, peccata ista offen-
 sâque leves vindicantis, pœna, ac cetera-
 rum radix & origo est, quòd propter eas
 suis nos privet destituâtque auxiliis; tan-
 tum jure optimo de ope suâ remittendo,
 quantum nos in amore ipsius, cultû-
 que ac reverentiâ languemus & tor-
 pescimus. Hæc si veniale peccatum effi-
 ciat; quid non faciet mortale? quantopere
 solâ nos istud appellatione suâ debet per-
 terrefacere?

Post hanc verò vitam, multò se DE-
 vs exhibet severiorem, nec minimæ tunc
 culpæ gratiam faciendo. Regem aliquem,

cum

^{aa} Vide Roderic. parte 1, tr. 8, cap. 24, & seqq. ^{bb} Vide
 qua de venialium peccatorum damnis differit las. Alva-
 rez, de Paz, To. 2, lib. 1, part. 3, cap. 10 & seqq.

cum Quæstore suo ærariive Præfecto rationes ponentem, non condonare summam mille, aut centum etiam, Ducatorum; id verò justum est: at nummulum quoque unicum & denariolum, eundem exigere; duri sanè exactoris esse videtur. Quis umquam inaudit Principem, à Cubiculario suo vestiariique Curatore, rationes de fractâ acu flagitare & accipere? fit tamen hoc ipsum in re de qua agimus. Iurisconsultorum dictum est: *Modicum non curat Prætor, cº*; attamen DEVS, Prætor & Iudex æquissimus, verbum quoque otiosum minimè negligit, quin ad examen hoc ac tribunal vocet. Summam èt illud parit admirationem; ne dilectissimo quidem Filio, ob venialia hominum peccata, pepercisse DEVM, neque ex iis ullum dissimulasse; sed de singulis rationem poposcisse, proque iis in Crucis, ut sic dicam, mensâ, ab eodem sibi satisfieri voluisse.

Gravis itaque res, in divinæ Majestatis oculis, peccatum est veniale; summâque profectò circa illud severitas elucet ac justitia

di-
sc *Vide l. Scio, ff. de in integrum restit.*

divina: adeò, ut mirandum non sit, habere DEVM in vita altera carcerem horribilem, ad veniales noxas acerrimè castigandas; in quo dicit S. Augustinus ^{dd}, inibi attentos affligi miris, sed tamen veris modis. quâ de re multa extant indicia, & fide dignæ revelationes ^{ee}. Pœna sensûs istic culpæ respondet, moræque temporis, quo in illâ hæsimus. Ad hanc pœnam pertinet, quod dicit Apostolus Paullus, peccata venialia esse ligna, fœnum, stipulam^{ff}; quia arsura sunt tamquam fœnum quod exaruit. ideòque venialiter peccare, aliud non est, quàm arida ligna colligere, quibus ignis, quo aliquando excruciaberis, major fiat. Quæ luculentior esse queat, manifestiôrque insania? Huc facit doctrina Sancti Thomæ, quæ recepta est in scholis Theologorum, pœnam sensûs, ob multa venialia peccata inflictam, æquare posse pœnam ignis, propter unum mortale peccatum perferendam; perin-

^{dd} lib. 21 de Civit. cap. 10, mihi pag. 632. ^{ee} De his fuse Martinus de Roa, Alexius de Salo, P. Ludocus Andries in Purgatorio hoc ipso anno hic Monasterii edito. ^{ff} 1 Cor. 3, v. 12. Vide Interpretes; Bellarminum de Purgatorio; Jac. Alvarez l. c; S. Thomam 1. 2. q. 87. art. 2. & ejus Commentatores.

perinde, uti pœna peccati venialis, in Inferno æterna est gg. Reperitur item in Purgatorio pœna damni, quantumvis temporalis: cum suâ culpâ omnes, qui illic degunt, toto eo tempore, ad spectu Dei priventur: quod maximè illis dolet, ob vehementissimam propensionem animæ, filiæ & sponsæ DEI, suo se centro, ultimóque fini unire gestiētis. Auget hanc pœnam, temporis, quo ea duratura est, incertitudo. Ex quo venialium peccatorum gravitatem licet æstimare: quorum vel unicum, ingressum in cælum morari potest, adeóque vehementem animæ inclinationem retardare. Tam exacta est divinæ justitiæ regula, & censura tam districta, ut filios amicósq; sibi carissimos, qui mundum inferósq; triumphârunt, in suam tamen civitatem aulân:que, nisi plenè expiatis, non admittat; idque eas ob res, quas, per summam imperitiam, leves tu nominas. Amor amati vitia tegere solet; triumphíque ac gloriosæ victoriæ, quantumvis magnam incuriam defectúsque abolere:

gg. S. Thomas 1.2, q. 87, a. 5. & Theologi ibi. Videri potest Vasquez, Te. 1, in 1.2, disp. 141, & 146, cap. 3.

olere: at divinæ rigor justitiæ, & zelus honoris sui, peccatis hisce, quantumcumque venialibus, non mediocriter labefactati, omnibus istis longè præponderat. & hæc ipsissima est ratio, cur sanctissimos quoque homines, in illo animorum expiatorio carcere, acerbissimis Deus suppliciis castigârit. S. Severinus certè, qui inibi atinebatur, quòd horarias preces non per distincta horarum spatia, sed ob negotiorum multitudinem, manè simul recitâisset; (notent hoc Clerici) ignis ardore intolerabili velut difflebat ^{hh}. Hugo de Sancto Victore, à morte Sacerdoti cuidam apparuit, & Quia dum viverem, inquit, accipere renui disciplinam; vix ullus Demonum in Inferno remansit, qui non mihi ictum validum dederit, ad Purgatorium transeunti ⁱⁱ. S. Vincentius Ferrerius testatur, fuisse quempiam da-

^{hh} B. Petr. Damiani lib. 2. epist. 15. mihi pag. 112. Cave tamen putes fuisse hunc antiquum illum Vbiorum Antistitem; id enim manifestò falsum. Vide Baronium an. 1062, qui Pilegrinum, Coloniensis Ecclesie Antistitem rectius substituit, non ita pridem vitâ functum, cum ista scriberentur. ⁱⁱ Cantiprat. lib. 2. Apum, cap. 16, p. 8.

mnatum ad Purgatorium anno folido, propter unicam venialem noxam^{kk}: quæ haud dubiè notabiles aliquas circumstantias & adjuncta habuerit. Heroldus ex religiosissima S. Dominici familia, & Bartholomæus Valperga Carthusianus, de Cœnobita quodam memorant, eum ob suam in pœnitentiis explendis negligētiam, Purgatorio ad supremi usque iudicii diem adjudicatum fuisse^{ll}. Talis fortasse fuerit hujus socordia, tanta peccatorum multitudo, ea pœnarum expiatrix ratio ac modus, & tam exigua pro mortalibus, jam condonatis, delictis satisfactio, ut diuturnā hanc castigationem mereri potuerit: maximè cum supplicia, pro iis sustinēda, opinione nostrā longè sint diuturniora^{mm}. Duranus etiam, Episcopus Tholosanus, quia jocis facetiisque vivus nimium indulserat, post obitum, tumēte ac obsito pustulis ore videndū se præbuit.

^{kk} Quam severe leves in speciem noxa in Purgatorio expiuntur, pluribus historiis illustrat R. P. F. Alexius de Salo Capuccinus, in Triumpho Animarum parte 2, cap. 2, 17, 18, 19 & 20. ^{ll} Vide eundem ibid. cap. ult. ^{mm} Eminentissimum Bellarminum vide de Gemitu Columba lib. 2, cap. 9; & R. P. Iud. Andriei Tr. 2, stir. 3; Animarumque serio miserere.

buit ⁿⁿ. Quòd si veniale peccatum (studio hanc illationem toties repetivi) eo modo plectatur; mortali quid fiet? quàm nomen ipsius jure ac meritò reformidemus?

His aliisque de causis venialia peccata sunt extimescenda: quæ si crebra sint, guttis aquæ comparantur. Hæ, etsi minimæ, multæ nihilo secius diluvium faciunt, navimque mergunt: item si continuæ sint. nam

Quid magis est durum saxo? quid mollius undâ?

Dura tamen molli saxa cavantur aquâ. ^{oo}

Sicut nemo momento uno perficitur: ita nec repentè quisquam pessimus evadit. Morbus non ingravescit ex tempore; neque domus semel impulsâ, statim corruiat. Extimescenda eadem peccata propterea quoque, quia minorâ reputantur: neque enim hostis parvus est, qui contemnitur. *Mirabile quiddam & inauditum dicere audeo, ait S. Chrysostomus. Solet mihi nonnumquam non tanto studio magna peccata videri evitanda, quanto parva & vilia. illa enim ut auersemur,*

ipsa

ⁿⁿ *Ser. 29. Apr. in vitâ S. Hugonis Cluniacensis: & Vinc. Beluac. lib. 26 spec. hist. cap. 5, apud Nigran. l. c. oo Ovid. lib. 2 de arte.*

ipsa peccati natura efficit; hac autem, hac ipsa re, quia parva sunt, desides reddunt: & dum contemnuntur, non potest ad expulsionem eorum animus generosè insurgere, unde citò ex parvis maxima sunt negligentia nostrà. PP

Adversus mala tam multiplicia, omnis generis remedia sunt adhibenda. Maximo-
pere verò, ad veniales noxas vitandas, prode-
runt quæ subjungo. *Primò*, Examen con-
scientiæ, dispiciendo quotidie, ubi lapsi si-
mus; & sollicitè, in omnibus actionibus no-
stris, progredi statuendo. *Secundò*, Cum sin-
gulari reverentia ad sacram synaxin accede-
re: quia divinissimum hoc Sacramentum,
dignè susceptum, cor purificat, virtutesque
corroborat. *Tertiò*, Externorum quinque
sensuum, qui sunt totidem animi fenestras,
sedulam curam gerere, ad eorumque custo-
diam perpetuò advigilare. *Quartò*, Affectu-
um cordis sui accuratam pariter habere ra-
tionem: illos ita reprimendo, nequis ali-
quando erumpat; & numquam indomitis
animi cupiditatibus, sed rationi ubique ob-

V

secun-

pp S. Chrysof. hom. 87 in Matth. idem ait S. Gregor. 3 pars
Pastoral. admonit. 34, mibi pag. 18.

secundando. *Quintò*, Mortificatio. Quoniam si quis doctus sit, gustui suo non obsequi in rebus licitis; non facile in illicitis eidem morem geret. *Sextò*, Imitatio Christi: qui speculum est, & prototypon omnis innocentia. *Septimò*, Studere ferventer progredi, & aspirare semper ad id, quod est perfectius. *Octavò*, Amor DEI: quia magnus illius amor, minutissimas etiam offensas prorsus excludit. atque hæc omnia oratione alenda erunt ac augenda. 99

Quæ licet ita se, ut dixi, habeant; nemo tamen propter venialia peccata admittenda immodicè tristetur; sed humiliet se, eaque serio conetur emendare: illa potissimum, quorum pessimam consuetudinem jam duxit animus. verum faciat hoc ipsum corde amplo, & insigni quadam fiducia dilatato: DEVS quippe misericordissimus est, nosque diligit instar patris, in filiis suis multa, non usquequaque perfecta, benigne dissimulantis. Diligentes esse nos oportet, sed non anxios. diligentia enim peccatis mede-

99 *Vberius de venialium peccatorum remediis disserit R. P. Julius Nigronus Tract. cit. de Cura minimorum.*